

เอกสารวิชาการ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ดาวเรืองตัดดอก

ในพื้นที่ตำบลหนองย่างเสือ
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

จัดทำโดย

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 จังหวัดชัยนาท

คำนำ

เอกสารวิชาการเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตดาวเรืองตัดดอกในพื้นที่ ตำบลหนองยางเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี” จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และนำเสนอแนวทางการพัฒนา การผลิต ดาวเรืองตัดดอกให้มีคุณภาพสูง เทคโนโลยีและองค์ความรู้ ด้านการเกษตรที่เหมาะสมต่อการปลูกดาวเรืองตัด ดอกในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่ยังคงมีอย่างต่อเนื่อง และช่วยแก้ไขปัญหาที่ เกษตรกรประสบอยู่ เช่น การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช การจัดการปัจจัยการผลิตที่ไม่เหมาะสม ต้นทุน การผลิตที่สูง และคุณภาพผลผลิตที่ไม่สม่ำเสมอ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นการรวบรวมข้อมูลด้านวิธีการปลูก การดูแลรักษา การจัดการปัจจัยการผลิต รวมทั้งการนำเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งผลลัพธ์ ที่ได้จะเป็น ประโยชน์ต่อเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนผู้ที่สนใจด้านการเกษตรในการนำไปประยุกต์ใช้ และต่อยอดการพัฒนา โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการเผยแพร่ความรู้ที่ ได้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ เพื่อใช้เป็น แนวทางในการปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถแข่งขันได้ในเชิงการค้า และสร้างรายได้ที่มั่นคง ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนในพื้นที่

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิชาการฉบับนี้ จะเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ดาวเรืองตัดดอกและเป็นแหล่งอ้างอิงที่มีคุณค่า เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจใน การนำข้อมูลและข้อเสนอแนะไปประยุกต์ใช้เพื่อช่วยยกระดับการผลิตดาวเรืองตัดดอกในพื้นที่ตำบลหนองยางเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ให้มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

สิงหาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
1.1 หลักการและเหตุผล	๑
1.2 วัตถุประสงค์	๑
ส่วนที่ ๒ เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง	๒
๒.๑ ความเป็นมาของดาวเรือง	๒
๒.๒ ข้อมูลพฤกษศาสตร์และลักษณะทั่วไปของดาวเรือง (Marigold)	๒
๒.๓ ชนิดและสายพันธุ์ของดาวเรือง	๒
2.4 พันธุ์ดาวเรืองที่นิยมปลูกในประเทศไทย	4
๒.๕ ประโยชน์ของดาวเรือง	๔
๒.๖ การปลูกดาวเรืองตัดดอก	๔
๒.๗ การตลาดดาวเรืองและการเพิ่มมูลค่า	6
๒.๘ สภาพทั่วไปของพื้นที่ ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอเมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี	6
ส่วนที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตดาวเรืองตัดดอกในพื้นที่ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอเมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี	11
3.1 การเตรียมแปลงปลูก	11
๓.๒ การเพาะกล้าดาวเรือง	11
๓.๓ การย้ายกล้าลงแปลงปลูก	12
3.4 การให้น้ำ	13
๓.๕ การใส่ปุ๋ย	13
3.6 การตัดยอด	13
๓.๗ การพูนโคน	13
3.8 การป้องกันกำจัดศัตรูดาวเรือง	13
3.9 การตัดดอก	14
ส่วนที่ 4 สรุป/วิเคราะห์ข้อมูล	๑5
เอกสารอ้างอิง	1๖
ภาคผนวก	1๗
คู่มือปลูกดาวเรืองสำหรับมืออาชีพ เหมาะกับผู้ทำดาวเรืองตัดดอก	

เอกสารวิชาการ
เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตดาวเรืองตัดดอก
ในพื้นที่ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

1. บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ดาวเรืองเป็นพืชไม้ดอกที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศไทย ใช้ประโยชน์ได้หลากหลายทั้งในด้านความสวยงาม พิธีกรรมทางศาสนา งานประเพณี และยังมีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เนื่องจากดอกดาวเรืองมีสีเหลืองสวยงามและความหมายที่ดี จึงได้รับความนิยมใช้ในงานพิธีต่างๆ หรือแม้แต่การจัดดอกไม้ประดับตกแต่งบ้าน ทำให้มีตลาดสำหรับดอกสดตลอดทั้งปี น้ำมันหอมระเหยดอกดาวเรืองมีคุณสมบัติในการบำรุงผิวพรรณ ด้านอนุมูลอิสระ นำไปใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง และสกินแคร์ การใช้ประโยชน์ทางด้านสมุนไพรในการรักษาอาการป่วยต่างๆ เช่น อาการอักเสบหรือ การบำรุงตับ การส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การปลูกดาวเรืองในพื้นที่เกษตรกรรมหรือการจัดแสดงดอกดาวเรืองในเทศกาลต่างๆ การใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร ดาวเรืองมีสารเคมีบางชนิดที่ช่วยไล่แมลงศัตรูพืชได้ เช่น เพลี้ยไฟ และหนอนแมลงบางชนิดไม่ชอบกลิ่นของดาวเรือง ดังนั้น จึงมีการปลูกดาวเรืองร่วมกับพืชชนิดอื่น เพื่อช่วยลดการใช้สารเคมี การส่งเสริมความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม โดยรากของดาวเรืองสามารถช่วยลดการชะล้างของดิน และช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปัจจุบันตลาดมีความต้องการดอกดาวเรืองคุณภาพสูงทั้งในรูปแบบดอกสด ดอกตัด และต้นกล้า ส่งผลให้การปลูกดาวเรืองเชิงคุณภาพเพื่อการค้าเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจในการประกอบอาชีพ เพราะไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในหลายพื้นที่ แต่ยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืน

ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นพื้นที่ที่มีการเกษตรกรรมที่หลากหลาย และยังเป็นแหล่งผลิตดาวเรืองตัดดอกที่สำคัญของภาคกลาง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีอากาศร้อนชื้นและแห้งแล้งในช่วงฤดูร้อน จึงเหมาะสำหรับการปลูกดาวเรืองซึ่งเจริญเติบโตได้ดีในที่มีแสงแดดเต็มที่และสภาพอากาศร้อน เกษตรกรในพื้นที่มีการผลิตดาวเรืองตัดดอกเป็นอาชีพเสริมมาอย่างต่อเนื่อง แต่ส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาการผลิต เช่น โรครากเน่าที่เกิดจากเชื้อรา หรือแมลงหิวข้าวที่ทำให้ใบเหลืองและโรคใบไหม้ การขาดแคลนน้ำหรือสารอาหารที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของต้นดาวเรืองส่งผลให้ต้นดาวเรืองเติบโตช้า และไม่สามารถออกดอกที่มีคุณภาพได้ การใช้ปุ๋ยที่ไม่เหมาะสมทำให้การผลิตดาวเรืองไม่สมบูรณ์ และยังส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง อย่างไรก็ตาม การปลูกดาวเรืองเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการด้านการเกษตร เช่น การเตรียมดิน การเลือกพันธุ์ เทคนิคการดูแลรักษา และการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช การพัฒนากระบวนการปลูกที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ได้ผลผลิตที่ตรงตามความต้องการของตลาด มีคุณภาพดี ขนาดดอกสม่ำเสมอ สีสดใสใสอายุการเก็บรักษานาน และสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่เหมาะสม จึงสมควรที่จะทำการศึกษาการผลิตดาวเรืองตัดดอกเพื่อส่งเสริมเกษตรกร ให้มีการผลิตการปลูกดาวเรืองตัดดอกอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ และเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของดอกดาวเรือง ให้สามารถแข่งขันในตลาดได้ และสร้างรายได้ที่มั่นคงแก่เกษตรกร

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตดาวเรืองตัดดอกที่เหมาะสมกับพื้นที่
๒. เพื่อเผยแพร่เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตดาวเรืองตัดดอกแก่เกษตรกรในพื้นที่ และผู้สนใจ

๒. เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความเป็นมาของดาวเรือง

ดาวเรืองเป็นพันธุ์ไม้ล้มลุก มีถิ่นกำเนิดในประเทศเม็กซิโก และประเทศแถบทวีปอเมริกาใต้ เป็นดอกไม้ที่ชาวเม็กซิกันและชาวอินเดียนแดงเผ่าแอซเต็คใช้บูชาเทพเจ้า ต่อมาเมื่อผู้นำเข้าไปปลูกในยุโรป เนื่องจากเป็นไม้ที่ปลูกง่ายโตเร็ว อีกทั้งดอกมีความสวยงาม จึงเป็นที่นิยมปลูกกันอย่างแพร่หลายในยุโรป ดาวเรืองเป็นดอกไม้หน้าแทนบูชาพระแม่มารีย์ และถือว่าเป็นดอกไม้ประจำตัวของพระแม่มารีย์ด้วย มีตำนานเล่าว่า ดอกดาวเรืองดั้งเดิมมีเพียง สีเดียวคือ สีเหลือง จึงเรียกชื่อไม้ดอกชนิดนี้ว่า *Mary's gold* ต่อมาจึงกลายไปเป็น *Marigolds* ในแถบเอเชีย ชาวโปรตุเกสนำมาเผยแพร่ที่ประเทศอินเดียก่อน เป็นดอกไม้มงคลที่ใช้บูชาพระวิษณุและพระลักษมี แล้วจึงแพร่หลายทั่วไป

สำหรับประเทศไทย มีบันทึกทางประวัติศาสตร์ว่า ชาวฝรั่งเศสเป็นผู้นำเข้ามาปลูกเป็นครั้งแรกในสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และเจริญงอกงามได้ดีจนปลูกกันแพร่หลายในขณะนั้น แท้จริงแล้วดาวเรืองเป็นไม้ต่างประเทศที่เข้ามาปลูกเป็นเวลานานจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในประเทศไทยได้ดี กลมกลืนกับไม้พื้นเมือง และแพร่กระจายขยายพันธุ์ไปจนทั่วประเทศไทย ปลูกกันมากในบริเวณภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปลูกเป็นไม้ตัดดอกเพื่อการค้าไม้กระถาง และประดับประดาสถานที่ในโอกาสสำคัญต่างๆ ดอกดาวเรือง มีความหมายที่ลึกซึ้ง ดอกดาวเรืองเป็นดอกไม้ชนิดหนึ่ง ซึ่งตามความเชื่อของคนโบราณจะเชื่อกันว่า การปลูกไว้ในบ้านจะช่วยนำเงินทองเข้ามาให้ ช่วยหนุนนำให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรือง เนื่องจากมีสีเหลืองทองนั่นเอง นอกจากนี้ ยังเป็นดอกไม้ที่แข็งแรง ปลูกง่าย โตเร็ว และทนทาน จึงมีความหมาย อันเป็นมงคลซึ่งหมายถึงความมั่นคง โดยมักสื่อความหมายถึงครอบครัวใหม่ หรือทางด้านความรักด้วยเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่นิยมปลูกเป็นการค้าเนื่องจากตลาดมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงเทศกาลและวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันลอยกระทง วันสงกรานต์ รวมทั้งวันสำคัญทางศาสนา ทั้งวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา ตลอดจนทุกวันพระ

๒.๒ ข้อมูลพฤกษศาสตร์และลักษณะทั่วไปของดาวเรือง (Marigold)

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Tagetes erecta* (ดาวเรืองขนาดใหญ่) และ *Tagetes patula* (ดาวเรืองขนาดเล็ก)

วงศ์: Asteraceae

ชื่อสามัญ: Marigold

ชื่อท้องถิ่น: ดาวเรือง, ดอกดาวเรือง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ลักษณะทางสรีรวิทยา

ต้น : ดาวเรืองมีลำต้นที่ตั้งตรง ลักษณะเป็นพืชพันธุ์ล้มลุก สูงประมาณ ๓๐ - ๙๐ เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับพันธุ์และสภาพแวดล้อม

ใบ : ใบมีลักษณะขนานยาว ขอบใบหยัก หรือขอบใบฟันเลื่อย ปกติใบจะมีสีเขียวเข้มและมีกลิ่นหอมที่ออกมาจากน้ำมันหอมระเหย

ราก : รากของดาวเรืองเป็นรากฝอยและมีลักษณะเติบโตได้ดีในดินที่มีการระบายน้ำดี

ดอก :

- ลักษณะดอก ดาวเรืองมีดอกเดี่ยวที่อยู่บนปลายยอดของลำต้น ซึ่งมักมีขนาดใหญ่และสีสดใส เช่น สีเหลือง สีส้ม หรือสีทอง ดอกดาวเรืองมีลักษณะเป็นช่อซ้อนกันหลายชั้น และแต่ละชั้นจะประกอบด้วย ดอกย่อย (Florets) ที่มีลักษณะต่างกัน

- ลักษณะดอกย่อย : ดอกย่อยจะมีลักษณะกลีบยาวและแหลม และจะจัดเรียงกันเป็นวงกลมรอบดอกกลาง
- กลิ่น ดอกมีการปล่อยกลิ่นหอมเฉพาะที่ไม่รุนแรง แต่สามารถดึงดูดแมลงผสมเกสรได้ดี
- การออกดอก ดาวเรืองออกดอกตลอดทั้งปีโดยเฉพาะในช่วงฤดูร้อนและฤดูฝน ซึ่งช่วงที่อากาศร้อน หรือมีแสงแดดเต็มที่ ดอกจะมีขนาดใหญ่และสีสดใส
- การผสมเกสรและผล ดาวเรืองเป็นพืชที่ผสมเกสรด้วยแมลง (แมลงผสมเกสร) ซึ่งจะช่วยทำให้การผลิตเมล็ดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลของดาวเรืองเป็นฝักแห้งมีลักษณะเป็นวงรี ภายในมีเมล็ดสีดำหรือสีน้ำตาลที่สามารถเก็บไว้ใช้เพาะปลูกในฤดูต่อไป

ลักษณะทั่วไปของดาวเรืองที่ใช้ปลูกเพื่อการค้า

ขนาดดอก : ขึ้นอยู่กับพันธุ์ โดยพันธุ์ขนาดใหญ่ (เช่น *Tagetes erecta*) จะมีดอกขนาดใหญ่ถึง ๑๐-๑๕ เซนติเมตร หรือมากกว่า ขณะที่พันธุ์ขนาดเล็ก (เช่น *Tagetes patula*) ดอกจะมีขนาดเล็กประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร

สีดอก : ดาวเรืองที่ใช้ในการปลูกเพื่อการค้าโดยทั่วไปจะมีสีสดใส เช่น สีเหลือง สีส้ม และสีทอง ส่วนใหญ่จะเน้นพันธุ์ที่ให้สีที่มีความคงทนและสวยงาม

ฤดูกาลในการออกดอก : ดาวเรืองจะออกดอกได้ดีในช่วงฤดูร้อนถึงฤดูฝน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ที่มีแสงแดดเพียงพอ

ข้อควรระวังในการปลูกดาวเรือง

ดิน : ดาวเรืองต้องการดินที่มีการระบายน้ำดีและไม่เปียกแฉะ เพราะอาจทำให้เกิดโรครากเน่า

แสงแดด : ดาวเรืองต้องการแสงแดดจัดตลอดวันเพื่อการเจริญเติบโตที่ดีและการออกดอกที่สมบูรณ์

น้ำ : ควรให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ให้ดินแห้งจนเกินไปหรือน้ำขัง

๒.๓ ชนิดและสายพันธุ์ของดาวเรือง

ดาวเรืองที่ปลูกกันอยู่โดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๑) ดาวเรืองอเมริกัน (American Marigolds) เป็นดาวเรืองที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของทวีปอเมริกา ลำต้นสูงตั้งแต่ 10-40 นิ้ว ดอกสีเหลือง ส้ม ทอง และขาว กลีบดอกซ้อนกันแน่น ดอกมีขนาดใหญ่ประมาณ 3-4 นิ้ว ดาวเรืองชนิดนี้มีหลายพันธุ์ ได้แก่

พันธุ์เตี้ย สูงประมาณ 10-14 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์ ปาปายา (Papaya) ไพน์แอปเปิล (Pineapple) ปัมพ์กิน (Pumpkin) เป็นต้น

พันธุ์สูงปานกลาง สูงประมาณ 14-16 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์อะพอลโล (Apollo) ไวคิง (Ziking) มูนช็อต (Moonshot) เป็นต้น

พันธุ์สูง สูงประมาณ 16-36 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์ดับเบิล อีเกิล (Double Egle) ดับบลูน (Doubloon) ซอฟเวอร์เรน (Sovereign) เป็นต้น

๒) ดาวเรืองฝรั่งเศส (French Marigolds) ดาวเรืองฝรั่งเศสเป็นดาวเรืองต้นเล็ก ต้นเป็น พุ่มเตี้ย สูงประมาณ 6-12 นิ้ว ดอกสีเหลือง ส้ม ทอง น้ำตาลอมแดง และสีแดง ดอกมีขนาดเล็กประมาณ 1.5 นิ้ว นิยมปลูกประดับในแปลงมากกว่าปลูกเพื่อตัดดอก เนื่องจากดอกเล็ก มีก้านดอกสั้น นอกจากนี้ยังเป็นดาวเรืองที่สามารถลดปริมาณไส้เดือนฝอยที่ทำให้เกิดอาการรากปมในรากพืชได้ ตัวอย่างดาวเรืองฝรั่งเศส ได้แก่ พันธุ์ดอกชั้นเดียว ดอกมีขนาด 1.5 - 2 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์เรด มาเรตต้า (Red Marietta) นอธตี้ มาเรตต้า (Naughty Marietta) เอสปานา (Espana) ลีโอปาร์ด (Leopard) เป็นต้น พันธุ์ดอกซ้อน ดอกมีขนาดตั้งแต่ 1.5-3 นิ้ว ได้แก่ พันธุ์ควีน โซเฟีย (Queen Sophia) สการ์เลต โซเฟีย (Scarlet Sophia) โกลเดน เกต (Golden Gate) เป็นต้น

๓) ดาวเรืองพันธุ์ลูกผสม (Mule Marigolds หรือ Afro American Marigolds)

เป็นดาวเรืองลูกผสมระหว่างดาวเรืองอเมริกันและดาวเรืองฝรั่งเศส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำลักษณะความแข็งแรง ดอกใหญ่ และมีกลีบซ้อนมากของดาวเรืองอเมริกันรวมเข้ากับลักษณะต้นเตี้ยทรงพุ่มกะทัดรัดของดาวเรืองฝรั่งเศส ดาวเรืองลูกผสมจะให้ดอกเร็วมาก คือ เพียง 5 สัปดาห์หลังจากเพาะเมล็ด ดอกมีขนาด 2-3 นิ้ว ดอกดกและอยู่กับต้นได้ดี ดาวเรืองชนิดนี้มีข้อเสียก็คือเมล็ดจะลีบไม่สามารถนำมาเพาะให้เป็นต้นใหม่ได้ คือเป็นหมันจึงทำให้เมล็ดมีราคาแพงมาก และการปลูกดาวเรืองด้วยเมล็ดชนิดนี้ จึงควรใช้เมล็ดเป็นปริมาณ 2 เท่าของจำนวนที่ต้องการ เนื่องจากเมล็ดมีเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำ ดาวเรืองลูกผสมที่นิยมปลูกมีอยู่หลายพันธุ์ คือ พันธุ์นกเก็ด (Nugget) ไฟร์เวิร์ก (Fireworks) เรด เซเวน สตาร์ (Red Sevenstar) และโชว์โบ๊ต (Showboat)

๒.๔ พันธุ์ดาวเรืองที่นิยมปลูกในประเทศไทย

๒.๔.๑ พันธุ์ซอฟเวอร์เรน ดอกสีเหลือง กลีบดอกซ้อนกันแน่น สวยงาม ดอกมีขนาดประมาณ 10 เซนติเมตร

๒.๔.๒ พันธุ์ออร์คิดอร์ ดอกสีส้ม ขนาดประมาณ 8.5-10 เซนติเมตร

๒.๔.๓ พันธุ์ดับเบิล อีเกิล ดอกสีเหลือง ขนาดประมาณ 8.5 เซนติเมตร และมีก้านดอกแข็ง

๒.๔.๔ พันธุ์ดาวเรืองเกษตร เป็นดาวเรืองที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นำเข้ามาทดลองปลูกและคัดเลือกพันธุ์ที่โครงการเกษตรที่สูง และได้คัดเลือกพันธุ์ไว้ได้ 2 พันธุ์ คือ ดาวเรืองเกษตร พันธุ์สีทองเบอร์ 1 และดาวเรืองเกษตร พันธุ์สีทองเบอร์ 4 เป็นพันธุ์ที่มีดอกสีเหลืองทองขึ้นได้ดีในสภาพของประเทศไทย และให้ผลผลิตสูง

๒.๕ ประโยชน์ของดาวเรือง

๒.๕.๑ ตกแต่งประดับเพื่อความสวยงาม เช่น จัดดอกไม้ประดับตกแต่งบ้าน ตกแต่งสวน ใช้ในงานพิธีต่างๆ

๒.๕.๒ ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา งานประเพณีต่างๆ

๒.๕.๓ การใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตร โดยปลูกดาวเรืองร่วมกับพืชชนิดอื่นเพื่อช่วยลดการใช้สารเคมี เนื่องจากดาวเรืองมีสารเคมีช่วยไล่แมลงศัตรูพืชได้ เช่น เพลี้ยไฟ และหนอน แมลงบางชนิด การส่งเสริมความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม โดยรากของดาวเรืองสามารถช่วยลดการชะล้างของดิน และช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๒.๕.๔ นำไปใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอางและสกินแคร์ เนื่องจากน้ำมันหอมระเหยดอกดาวเรืองมีคุณสมบัติในการบำรุงผิวพรรณ ด้านอนุมูลอิสระ

๒.๕.๕ การใช้ประโยชน์ทางด้านสมุนไพรในการรักษาอาการป่วยต่างๆ เช่น อาการอักเสบหรือการบำบัด

๒.๕.๖ การใช้ในอาหารและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ดอกดาวเรืองเป็นดอกไม้ที่สามารถนำมารับประทานได้ ซึ่งอาจนำมาโรยในสลัด ทำเป็นเมี่ยงดอกไม้ ยำดอกไม้ หรือนำมาชุบแป้งทอด นอกจากนี้ยังนิยมนำน้ำคั้นจากส่วนดอกที่มีสีเหลืองส้อมมาแต่งสีให้กับอาหาร เครื่องดื่ม และขนมของหวานต่างๆ เนื่องจากมีความปลอดภัยสูง

๒.๖ การปลูกดาวเรืองตัดดอก

อายุเก็บเกี่ยว เริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่ออายุประมาณ 55 – 100 วัน

2.6.1 วิธีการผลิต / การเกษตรกรรม

1) การเตรียมดิน ไถพรวนดิน ในสภาพดินเป็นกรด หว่านปูนขาวหรือโดโลไมท์ อัตรา 300 – 500 กิโลกรัม/ไร่ และใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 300 - 500 กิโลกรัม/ไร่ ยกแปลงสูง 50 ซม. กว้าง 1 – 1.2 เมตร หว่านปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 25 – 30 กิโลกรัม/ไร่ หรือ 0-46-0 อัตรา 35 – 50 กิโลกรัม/ไร่ คลุกเคล้าให้เข้ากัน แล้วเกลี่ยปรับหน้าแปลงให้เรียบ รดน้ำ ควรเตรียมแปลงล่วงหน้าอย่างน้อย 1 วันก่อนปลูก

๒) การเตรียมต้นพันธุ์ เลือกพันธุ์ตามวัตถุประสงค์การผลิต (ตัดดอกหรือเด็ดดอก) ที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ เช่น พันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในฤดูร้อน หรือพันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอากาศหนาว

เพาะเมล็ดดาวเรืองในตะกร้าเพาะ หรือถาดเพาะเมล็ด วัสดุเพาะชำ เช่น พีทมอส ขุยมะพร้าวผสมทราย อัตราส่วน 3 : 1 หรือขุยมะพร้าว : ทราย : ขี้เถ้ากลบ : ปุ๋ยคอก อัตราส่วน 1 : 1 : 1 : 1 เมื่ออายุได้ 12 - 20 วัน แล้วนำต้นกล้าไปลงในแปลงปลูก

3) ระยะปลูก 30 - 40 เซนติเมตร X 30 - 40 เซนติเมตร แปลงปลูกกว้าง 1 - 1.2 เมตร ปลูกได้ ประมาณ 8,700 ต้น/ไร่

๔) ก่อนย้ายต้นกล้างลงแปลงปลูก ควรให้น้ำแปลงล่วงหน้า 1 วัน นำต้นกล้าที่เพาะไว้แล้ว อายุ 12 - 20 วัน หรือมีใบจริง 4 - 6 ใบ ย้ายปลูกลงแปลง ควรย้ายต้นกล้าในช่วงเย็น ให้วัสดุเพาะชำติดต้นกล้ามายัง รดน้ำทันทีหลังปลูก เพื่อเป็นการรักษาความชื้นในดิน ใช้ฟางคลุมแปลงจะช่วยลดการระเหยของน้ำได้

๕) หลังปลูก 7 - 10 วัน หรือ มีใบจริง จำนวน 3 - 4 คู่ ให้เด็ดยอดออกเพื่อให้แตกกิ่งข้าง

6) เมื่อดาวเรืองมีอายุ 20 - 25 วัน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15

7) การให้น้ำ ช่วงย้ายปลูกประมาณ 7 วัน ให้น้ำวันละ 2 ครั้ง เช้า เย็น เมื่อดาวเรืองตั้งตัวได้ดี รดน้ำวันละครั้งในช่วงเช้า และในช่วงที่ดอกบานไม่ควรรดน้ำให้โดนดอก เพื่อป้องกันดอกเป็นโรค ดาวเรืองเป็นพืชที่ชอบการให้น้ำในลักษณะให้น้อยๆ แต่บ่อยครั้ง หรือชอบชื้นแต่ไม่ชอบแฉะและน้ำท่วมขัง

8) ดูแลรักษา ถ้ามีแมลงกัดกิน ก็ให้สารเคมีป้องกันแมลงฉีดพ่นในเวลาเช้าหรือเย็น

๒.๖.๒ ข้อแนะนำ

๑) ในระยะแรกของการปลูก ควรดูแลให้น้ำต้นดาวเรืองอย่างสม่ำเสมอ อย่าให้ขาดน้ำเป็นเวลานาน ต้นอาจเหี่ยวเฉาและตายได้

๒) การปลูกดาวเรืองในช่วงฤดูหนาว ระยะห่างในการปลูกที่เหมาะสม 40 เซนติเมตร ซึ่งแตกต่างจากฤดูกาลอื่น และการปลูกเป็นแถวคู่จะให้ผลดีกว่าการปลูกแถวเดี่ยว เพราะในช่วงฤดูหนาวความชื้นในดินและอากาศมีน้อย การปลูกเป็นแถวคู่จะสามารถเก็บความชื้นในดินได้ดีกว่าการปลูกแถวเดี่ยว แต่ในช่วงฤดูฝนแนะนำให้ปลูกแถวเดี่ยวเนื่องจากสามารถลดการเกิดโรคพืชได้

๓) การปลูกดาวเรืองในช่วงฤดูหนาว ควรทำการพูนโคนอย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ช่วงหลังเด็ดยอด และช่วงก่อนการออกดอก จะช่วยให้ต้นดาวเรืองแตกรากใหม่ได้มากขึ้น ทำให้การเจริญเติบโตของดาวเรืองเพิ่มขึ้น

๔) หากจะปลูกดาวเรืองซ้ำในที่เดิม ใน 1 ปี ควรปลูก 2 ครั้ง และเว้นช่วงพักดินประมาณ ๓-๔ เดือน โดยอาจปลูกถั่ว หรือปุ๋ยพืชสด แล้วไถกลบเพื่อบำรุงดิน และตากดินให้แห้ง เพื่อกำจัดเชื้อโรคที่สะสมอยู่ในดิน

๒.๖.๓ ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน

การผลิตครั้งที่ ๑

ต้นทุน/ปัจจัยการผลิต (การคำนวณต้นทุนในพื้นที่ ๑ ไร่)	ราคา (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน (บาท/หน่วย)
๑.ค่าเตรียมดิน	๒,๐๐๐	ผลผลิต ประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ดอก/ไร่ รายได้ ประมาณ ๑๖๐,๐๐๐ บาท/ไร่
๒.ค่าเมล็ดพันธุ์ (เมล็ดละ ๘,800 X 1 บาท)	๘,๘๐๐	
๓.ค่าปลูก	๘๐๐	
๔.ค่าปุ๋ย/ปุ๋ยเคมี	๑,200	
๕.ค่าสารเคมี	2,000	
๖.ค่าอุปกรณ์การเกษตร/ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	๓,800	
๗.ค่าจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยว	1,500	
รวม	20,000	

๒.๗ การตลาดดาวเรืองและการเพิ่มมูลค่า

แหล่งรับซื้อดาวเรือง ตัดดอก/เด็ดดอก แหล่งใหญ่ในกรุงเทพฯ คือ ปากคลองตลาด สี่มุมเมือง ตลาดไท นอกจากนี้ยังมีตลาดไม้ดอกไม้ประดับตามเมืองต่างๆ ตลาดในท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ที่นิยมใช้ดาวเรือง ตัดดอกในการบูชาพระ

เป็นดาวเรืองที่ปลูกในกระถางหรือถุงพลาสติก ตลาดแหล่งใหญ่ เช่น ตลาดจตุจักร บางบัวทอง กรมทหารราบที่ 11 ตลาดนัดชุมชนในท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถจำหน่ายให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่ใช้ในการประดับตกแต่งสถานที่หรืองานพิธีต่างๆ

การเพิ่มมูลค่า

๑) ร้อยพวงมาลัย หรือกำช่อดอกไม้

๒) แปรรูปช่อดอกดาวเรือง

๒.๘ สภาพทั่วไปของพื้นที่ ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

๒.๘.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง

ตำบลหนองย่างเสือ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลซับสนุ่น อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

และตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลวังม่วง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ตำบลหนองย่างเสือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 103,460 ไร่ หรือประมาณ 165.54 ตารางกิโลเมตร

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 14 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 คลองไทร

หมู่ที่ 2 ซับซอน

หมู่ที่ 3 หนองกระชาย

หมู่ที่ 4 ซับกระทิงใต้

หมู่ที่ 5 หนองสองห้อง

หมู่ที่ 6 เขาหลวง

หมู่ที่ 7 หนองผักหนอก

หมู่ที่ 8 หนองจอก

หมู่ที่ 9 กลุ่มพระบาท

หมู่ที่ 10 หนองมะค่า

หมู่ที่ 11 ซับลำไย

หมู่ที่ 12 ซับมะกรูด

หมู่ที่ 13 หนองมะค่าใน

หมู่ที่ 14 ปางหัวช้าง

ความชื้นสัมพัทธ์ ปริมาณความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๗๐.๗๕ เปอร์เซ็นต์ โดยที่เดือนกันยายน มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุด ๘๐.๘๕ เปอร์เซ็นต์ และเดือนธันวาคมมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุด ประมาณ ๕๙.๗๐ เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก เป็นการวิเคราะห์ที่ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration: Eto) ซึ่งคำนวณได้ด้วยโปรแกรม Cropwat (Version ๘.๐) เมื่อนำมาสร้างกราฟ เพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่ปริมาณน้ำฝนอยู่เหนือเส้น ๐.๕ ของค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ (๐.๕ Eto) ซึ่งสามารถนำมาหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชของ ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ได้ดังนี้

๑) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูกจะอยู่ในช่วงต้นเดือนเมษายน (ปริมาณน้ำฝนสูงกว่าครึ่งหนึ่งของศักยภาพการคายระเหยน้ำ) จนกระทั่งถึงกลางเดือนพฤศจิกายน (ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของศักยภาพการคายระเหยน้ำ) และช่วงระหว่างต้นเดือนสิงหาคมถึงกลางเดือนตุลาคม จะมีฝนตกมากจน ทำให้มีปริมาณน้ำมากเกินพอความต้องการของพืช (ปริมาณน้ำฝนสูงกว่าศักยภาพการคายระเหยน้ำ)

๒) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งจะมีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช ซึ่งจะอยู่ในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายนของทุกปี

๒.๘.๔ สภาพสังคมและการรวมกลุ่มเกษตรกร

สภาพทางสังคม

ตำบลหนองย่างเสือ มีพื้นที่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองย่างเสือ แบ่งเป็น หมู่บ้าน ๑๔ หมู่บ้าน มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๖,๘๓๒ คน เป็นชาย ๓,๔๓๔ คนและเป็นหญิง ๓,๓๙๘ คน จำนวนบ้าน ๒,๕๕๒ หลังคาเรือน จำนวนประชากรเฉลี่ย ๓ คนต่อหลังคาเรือน ความหนาแน่น ๔๑.๒๗ คนต่อตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีการทำบุญตามพระพุทธศาสนาในเดือนต่างๆ ที่สืบสาน ต่อเนื่องกันมา มีความเป็นอยู่แบบเครือญาติผูกพันและพึ่งพาอาศัยกันให้ความเคารพนับถือพระสงฆ์ ผู้อาวุโส และผู้นำชุมชน

การรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร

มีการรวมกลุ่มของเกษตรกร โดยได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานรัฐ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ฯ ได้แก่ กลุ่มถักกระเป๋จาก เชือกมัดก้อนฟาง กลุ่มสตรีแปรรูปอาหาร (ทำขนมดอกจอก) กลุ่มอาชีพบ้านหนองจอก กลุ่มอาชีพแปรรูป ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ กลุ่มอาชีพหัตถกรรมเครื่องหอม ของชำร่วย

๒.๘.๕ สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของตำบลหนองย่างเสือ

การประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 60 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยพื้นที่ทำการเกษตร เฉลี่ย 35.40 ไร่ต่อครัวเรือน และมีแรงงานภาคเกษตรเฉลี่ย 2 คน ต่อครัวเรือน อาชีพรองลงมาเป็นการค้าขาย รับจ้าง รับราชการและอื่นๆ การถือครองที่ดิน เกษตรกรบางส่วน มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง บางส่วนเช่าที่ดินทำกินเพิ่ม และบางส่วนเช่าที่ดินทำกินทั้งหมด โดยมีเอกสารสิทธิ์ ที่ดินเป็น โฉนด นส.3

การผลิตทางการเกษตร เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์ เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริมของครอบครัวและบางส่วนบริโภคภายในครัวเรือน เช่น

โคเนื้อ โดยเลี้ยงเพื่อปล่อยให้หาอาหารกินเองตามธรรมชาติ ทำประมงเพื่อเสริมรายได้ และบริโภคในครัวเรือน การอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรม ประเภท ๓ ตั้งอยู่ในตำบล ทั้งสิ้น ๕ โรง จำแนกได้ดังนี้ โรงถนอมน้ำมันดิบ ๒ แห่ง โรงผลิตอาหารสัตว์อัดเม็ดสำเร็จรูป ๑ แห่ง โรงผสมอาหารสัตว์ ๑ แห่ง โรงทำอาหารผสมหรืออาหารสำเร็จรูปสำหรับสัตว์ ๑ แห่ง รายได้และแหล่งสินเชื่อ มีคนในครัวเรือนมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๖๓,๙๓๗.๖๔ บาท ต่อคนต่อปี แหล่งสินเชื่อ เกษตรกรใช้บริการสินเชื่อจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธ.ก.ส) สหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารพาณิชย์และเอกชน โครงสร้างพื้นฐานมีระบบ สาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม ทุกหมู่บ้าน สถานบริการสาธารณะและสถานที่ราชการ ได้แก่ สถานศึกษาใน สพฐ. ๔ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๔ แห่ง วัด ๑๐ แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน ๑ แห่ง สถานีอนามัยประจำตำบล ๒ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยางเสือ ๑ แห่ง

๒.๘.๖ ทรัพยากรที่ดินและการใช้ที่ดิน

สภาพภาพของทรัพยากรที่ดินในปัจจุบันจากการศึกษาสภาพของทรัพยากรที่ดินในปัจจุบัน ที่ใช้ในการเกษตรของตำบลหนองยางเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี อาศัยจากการรายงานสำรวจดิน เพื่อการเกษตรแบบค่อนข้างละเอียดมาตราส่วน ๑:๒๕,๐๐๐ ของจังหวัดสระบุรี โดยสำนักสำรวจดินและวางแผน การใช้ที่ดิน จัดทำลักษณะและสมบัติทางกายภาพและเคมีที่สำคัญ เช่น เนื้อดิน การระบายน้ำของดิน ปฏิกริยาดิน เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นคุณภาพที่ดินและนำไปใช้ในการจัดความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจต่อไป

๑) กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ระบายน้ำดี (กลุ่มชุดดินที่ ๒๙B) กลุ่มชุดดินที่ ๒๙B ที่มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๒๗๘ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๒๐ ของพื้นที่ตำบล เป็นกลุ่มดินเหนียวที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่หรือเคลื่อนย้ายมาทับถมจากวัสดุหลายชนิดที่มีเนื้อละเอียดหรือจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ บางพื้นที่อาจพบปลูกรังมากในช่วงความลึก ๑๐๐-๑๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวสีน้ำตาลหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕ มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลหรือสีแดงปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

๒) กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมาก (กลุ่มชุดดินที่ ๓๑,๓๑B และ ๓๑C) ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ ที่มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ ๔๐๓ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๓๙ ของพื้นที่ตำบล กลุ่มชุดดินที่ ๓๑B ที่มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๓๐๒ ไร่ หรือร้อยละ ๑๒.๘๖ ของพื้นที่ตำบล และกลุ่มชุดดินที่ ๓๑C ที่มีความลาดชัน ๕-๑๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ ๕,๓๖๓ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๑๘ ของพื้นที่ตำบล เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อละเอียด หรือจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า ในบริเวณพื้นที่ดอน ที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำดี ถึงปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕-๗.๐ ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ใช้ปลูกพืชไร่ชนิดต่างๆ และไม่เหมาะสม

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ไม่ค่อยมีปัญหาในการเพาะปลูกพืชไร่ แต่อาจมีปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูการเพาะปลูก หากเกิดฝนทิ้งช่วง ไม่เหมาะสมในการทำนา

3) กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมาก การระบายน้ำดี (กลุ่มชุดดินที่ 38) มีเนื้อที่ 754 ไร่ หรือร้อยละ 0.73 ของพื้นที่ตำบล เป็นกลุ่มดินที่มีวัตถุดิบกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ ที่มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของตะกอนลำน้ำในแต่ละช่วงเวลา พบบนสันดินริมน้ำ บริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นกลุ่มดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน อาจพบจุดปะสีเทาและสีน้ำตาลในชั้นดินล่าง อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5-7.0 ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือปลูกผัก ไม้ผลหรือ ไม้ยืนต้น

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื้อดินค่อนข้างเป็นดินทราย แต่ถ้านำมาใช้ในการทำนา อาจขาดแคลนน้ำได้ในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน

4) กลุ่มดินตื้นถึงชั้นหินพื้น (กลุ่มชุดดินที่ 47B,47C,47D และ 47E) ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 47 B ที่มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 5,473 ไร่ หรือร้อยละ 5.29 ของพื้นที่ตำบล กลุ่มชุดดินที่ 47C ที่มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 20,582 ไร่ หรือร้อยละ 19.89 ของพื้นที่ตำบล กลุ่มชุดดินที่ 47 D ที่มีความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 19,203 ไร่ หรือร้อยละ 18.56 ของพื้นที่ตำบล และกลุ่มชุดดินที่ 47E ที่มีความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 579 ไร่ หรือร้อยละ 0.56 ของพื้นที่ตำบล เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุดิบกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียด บริเวณพื้นที่ตอน ที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขาเป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า 50 เซนติเมตรจากผิวดินบน สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.5-7.0 ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูกข้าวโพด และพืชไร่ ชนิดต่างๆ บางแห่งมีสภาพเป็นป่าไม้ผลัดใบ

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่สำคัญคือ มีหน้าดินตื้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมาก ในบริเวณที่มีความลาดชันสูง จะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน พื้นที่ที่เป็นที่ดอนไม่เหมาะสมในการทำนา

5) กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น (กลุ่มชุดดินที่ 55B,55C และ 55D) ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 55B ที่มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 5,071 ไร่ หรือร้อยละ 4.90 ของพื้นที่ตำบลกลุ่มชุดดินที่ 55C ที่มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 1,114 ไร่ หรือร้อยละ 1.06 ของพื้นที่ตำบล และกลุ่มชุดดินที่ 55D ที่มีความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 558 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของพื้นที่ตำบล เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่หรือเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุดิบเนื้อละเอียด มีลักษณะเป็นดินเหนียวลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลางความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำบางพื้นที่เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรังหรือมีเนื้อดินเป็นดินร่วนลึกปานกลาง เนื้อดินชั้นบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียวสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 5.0-6.0 มีเนื้อดินชั้นล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียวสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.0-8.0 ชั้นดินล่างอัดไปในช่วงความลึก 50-100 เซนติเมตรจากผิวดินเป็นพื้นพื้นของหินเนื้อละเอียด

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหิน หรือก้อนกรวดหรือลูกรังขาดแคลนน้ำ และเกิดการพังทลายและสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน

๖) **พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน** (กลุ่มชุดดินที่ 62) มีเนื้อที่ 26,102 ไร่ หรือ ร้อยละ 25.23 ของพื้นที่ตำบลเป็นกลุ่มดินที่ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ดินที่พบบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโผล่กระจายกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ แต่บางบริเวณเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่ กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

๓. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตดาวเรืองตัดดอกในพื้นที่ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

กรณีศึกษา : นายกมล ศรีอ่ำ

ที่อยู่ : ๒๐๘ ม. ๑๒ ต. หนองย่างเสือ อ. มวกเหล็ก จ. สระบุรี

ระยะเวลาในการปลูกดาวเรือง (รอบแรก) : 1 พฤษภาคม – 6 กรกฎาคม 2568

พันธุ์ดาวเรือง : ก้านทองดีฟโกลด์ เอ็กซ์ตร้า

๓.๑ การเตรียมแปลงปลูก

๑) พื้นที่ปลูก แปลงปลูกควรอยู่กลางแจ้งให้ได้รับแสง อย่างน้อยวันละ 6 ชั่วโมง และไม่ควรปลูกซ้ำที่เดิม ควรมีการปลูกพืชสลับ

๒) ควรใช้ดินร่วนที่ระบายน้ำได้ดี และมีค่า pH ประมาณ 6-7.5 ควรผสมปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก

๓) เก็บตัวอย่างดิน เพื่อนำไปตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารในดิน

๔) ไถพรวน พลิกหน้าดิน ๑-๒ สัปดาห์ก่อนปลูกเพื่อฆ่าเชื้อโรคและศัตรูพืช ยกแปลงปลูกกว้าง 1.20 เมตร สูง ๓๐ เซนติเมตร ร่องแปลง ๕๐-๗๐ เซนติเมตร ยาว 10 เมตร เต็มปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก ร่วมกับอินทรีย์วัตถุ

๕) คลุมดินด้วยพลาสติกคลุมดิน

๖) วางท่อระบบน้ำแบบน้ำหยด

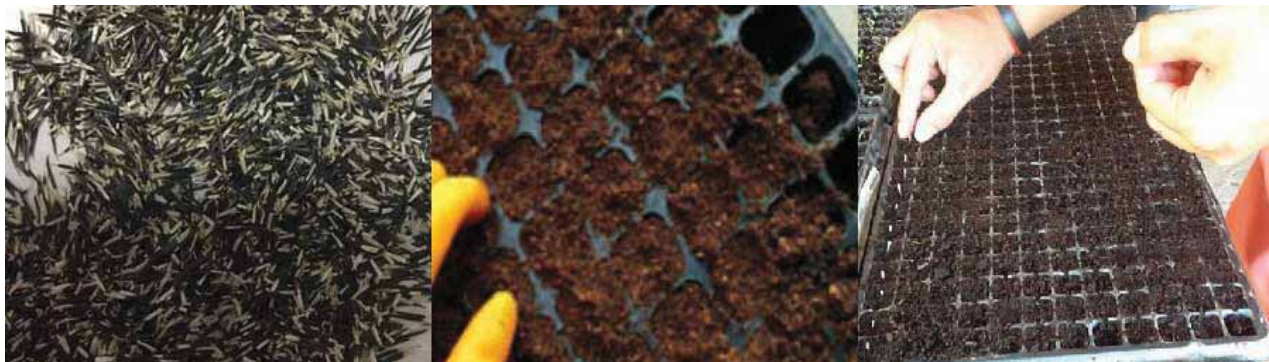
๓.๒ การเพาะกล้าดาวเรือง

วัสดุและอุปกรณ์เพาะกล้าดาวเรือง

- พีทมอส หรือขุยมะพร้าว ทราวย ชี้เถ้าแกลบ ปุ๋ยคอก อัตราส่วน 1 : 1 : 1 : 1
- ตะกร้าสำหรับร่อนวัสดุเพาะ
- ถาดหลุมเพาะกล้า ขนาด ๒๐๐ หลุม
- เมล็ดพันธุ์ดาวเรือง

ขั้นตอนการเพาะเมล็ดกล้าดาวเรือง

๑. นำพีทมอสหรือวัสดุเพาะบรรจุลงภาตหลุมทำการเจาะหลุมที่วัสดุเพาะ
๒. วางเมล็ดพันธุ์ดาวเรืองลงบนภาตหลุม โดยวางความลึกประมาณ ๐.๕-๐.๗ เซนติเมตร ใช้ตะกร้าร่อนวัสดุเพาะกลบเมล็ด
๓. รดน้ำด้วยน้ำสะอาดวันละ ๒ ครั้ง เช้า-เย็น

วิธีการดูแลต้นกล้าดาวเรือง

ระยะที่ ๑ เมล็ดดาวเรืองเริ่มงอก มีรากกล้าต้นโผล่ขึ้นมาจากวัสดุเพาะ

- การดูแลโดยทั่วไป ควรให้ต้นกล้าได้รับการพรางแสงประมาณ ๘๐% ๓-๕ วัน เพื่อลดอุณหภูมิ และเพิ่มความชื้นให้เหมาะต่อการงอก ควรใช้น้ำสะอาดรดอย่างสม่ำเสมอ

ระยะที่ ๒ ต้นกล้าดาวเรืองเริ่มพัฒนามีรากและใบเลี้ยง

- การดูแลในระยะนี้ควรนำพรางแสงต้นกล้าดาวเรือง ๕๐% เพื่อให้ต้นกล้าดาวเรือง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ประมาณ ๒ วัน ควรใช้น้ำสะอาดรดอย่างสม่ำเสมอ

ระยะที่ ๓ ต้นกล้าดาวเรืองเริ่มมีใบจริงขึ้นมา ๑ คู่

- ระยะนี้ควรให้ต้นกล้าดาวเรืองอยู่ในสภาพแสงปกติ ไม่มีการพรางแสง เพื่อให้ลำต้นและใบเจริญเติบโตเต็มที่อย่างสมบูรณ์ ควรใช้น้ำสะอาดรดอย่างสม่ำเสมอ

ระยะที่ ๔ ต้นกล้าดาวเรืองเจริญเติบโตมากขึ้นมีใบจริงเพิ่มมากขึ้น สังเกตรากเริ่มจะเจริญเต็มในภาตหลุม

- การดูแลเช่นเดียวกับต้นกล้าดาวเรืองในระยะที่ ๓ เมื่ออายุต้นกล้าดาวเรืองได้ ๑๕-๑๘ วัน ทำการย้ายลงแปลงปลูก

๓.๓ การย้ายกล้าลงแปลงปลูก

- ๑) เมื่อต้นกล้าอายุ ๑๕-๑๘ วัน ทำการย้ายกล้าลงแปลงปลูกที่เตรียมไว้ รดน้ำในแปลงให้ชุ่มก่อนย้ายกล้า ๑ วัน ระยะปลูกระหว่างต้น ๔๐ X 40 เซนติเมตร
- ๒) ชิงตาข่ายค้ำยันลำต้นดาวเรือง
- ๓) การปลูกให้ถอดถุงออกปลูกหลุมละ ๑ ต้น กลบดินให้เสมอใบเลี้ยง รดน้ำให้ชุ่ม วันละ ๑-๒ ครั้ง

๓.๔ การให้น้ำ

ให้น้ำแบบระบบน้ำหยด ช่วงย้ายปลูกประมาณ 7 วัน ให้น้ำวันละ 2 ครั้ง เช้า – เย็น เมื่อต้นกล้าตั้งตัวได้ดี ให้น้ำวันละครั้ง ในช่วงเช้า และในช่วงที่ดอกบานไม่ควรรดน้ำให้โดนดอก เพื่อป้องกันดอกเป็นโรค ดาวเรืองเป็นพืชที่ชอบการให้น้ำในลักษณะให้น้อย แต่บ่อยครั้งหรือชอบชื้นแต่ไม่ชอบแฉะและน้ำท่วมขัง

๓.๕ การใส่ปุ๋ย แบ่งเป็น ๓ ช่วง

๓.๕.๑ ช่วงการเจริญเติบโตทางต้น อายุ ๓๐ วันแรก นับจากเพาะเมล็ด ช่วงนี้ควรใส่ปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูง เร่งการเจริญเติบโตทางต้นและกิ่งก้าน อาจจะใช้ยูเรีย ในอัตราคำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ผสมธาตุอาหารเสริม แคลเซียมโบรอน หรือฉีดพ่นทางใบขณะอายุ ๑๔-๑๕ วัน และให้อีก ๑-๒ ครั้งทันที หลังจากเด็ดยอดและย้ายปลูกแล้ว

๓.๕.๒ ช่วงออกดอก อายุ ๓๐-๓๕ วัน ใช้ปุ๋ยที่มีธาตุอาหารฟอสฟอรัสสูง หรือสูตร ๑๕-๓๐-๑๕ อัตราตามคำแนะนำการใช้ปุ๋ย และฉีดพ่นธาตุอาหารเสริมแคลเซียมโบรอนทุก ๓-๕ วัน พ่นตอนเย็น อีก ๒-๓ ครั้ง

๓.๕.๓ ช่วงทำคุณภาพ หลังจากดาวเรืองอายุ ๕๐ วันแล้ว ให้ใส่ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น ๑๕-๑๕-๑๕ ต่อเนื่องกันทุก ๆ ๑๐ วัน จนกว่าต้นจะโทรม ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ ในระยะตัดดอก

๓.๖ การเด็ดยอด

ทำการเด็ดยอดเมื่อดาวเรืองมีอายุประมาณ 21-25 วัน และมีใบจริงประมาณ 4 คู่ หรือ 3-4 คู่ เด็ดเอาส่วนยอดออกให้เหลือใบจริงติดไว้เพียง ๔ คู่ (๘ ใบ) เพื่อกระตุ้นการแตกกิ่งข้างพร้อมๆ กัน ๘ กิ่ง หากต้องการดอกขนาดใหญ่ไม่ต้องเด็ดยอดออก

๓.๗ การพูนโคน

ให้ทำการพูนโคนอย่างน้อย ๒ ครั้ง ในระยะออกดอก และหลังตัดดอก จะช่วยให้แตกรากใหม่มากขึ้น ดาวเรืองจะเจริญเติบโตได้ดีเพิ่มขึ้น

๓.๘ การป้องกันกำจัดศัตรูดาวเรือง

๓.๘.๑ เพลี้ยไฟ จะระบาดมากในช่วงฤดูร้อน ทำลายยอดอ่อนและดอกอ่อน โดยการดูดกินน้ำเลี้ยงทำให้ส่วนที่ถูกเพลี้ยไฟดูดกินน้ำเลี้ยงใบจะหงิกงอและแห้งเหี่ยว ช่วงอายุ ๑๕-๔๕ วัน จะพบเพลี้ยไฟดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบ การป้องกัน และกำจัด

- พ่นด้วยสารฆ่าแมลง แคปแทนหรือคลอไพริฟอส ๒๐-๓๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร ในตอนเช้า ติดต่อกัน ๔-๕ สัปดาห์

๓.๘.๒ หนอนผีเสื้อ ได้แก่ หนอนกระทู้หอม หนอนเจาะสมอฝ้าย และหนอนกระทู้ผัก กัดกินดอกตูมระบาดมากในฤดูฝน

การป้องกัน และกำจัด

๑) หวานลูกเหม็นบริเวณโคนต้น ต้นละ ๑-๒ เม็ด ป้องกันผีเสื้อมาวางไข่

๒) หากพบตัวหนอนสามารถใช้วิธีกล หรือ ฉีดพ่นด้วยสารเคมีทุกๆ ๑๕ วัน

๓.๘.๓ โรคเหี่ยว พบในระยะเจริญเติบโตเต็มที่และดอกเริ่มบาน โดยยอดจะแสดงอาการเหี่ยว ในตอนสายๆ และเหี่ยวมากในช่วงกลางวันที่มีแสงแดดจัด และจะฟื้นคืนในตอนกลางคืนหรือเช้านี้ มีอาการ ๓-๔ วัน หลังจากนั้นจะตายไปในที่สุด สาเหตุเกิดจากเชื้อราไฟทอปทอรา (*Phytophthora sp.*)

วิธีป้องกัน และกำจัด

๑) ป้องกันโดยพ่นสารไดโฟลาแทนหรือไดเทนเอ็ม ๔๕ สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

๒) กำจัดที่ดีที่สุด คือ ถอนแล้วเผาให้สิ้นซาก

๓.๘.๔ โรคใบหงิก จะพบในดาวเรืองระยะกำลังเจริญเติบโตเต็มที่

และระยะออกดอก โดยเกิดกับใบยอดก่อน จะแสดงอาการหงิกม้วน และกรอบนิดๆ แผ่นใบไม่กางเต็มที่ทำให้ดอกเล็กและไม่บาน เกิดจากเชื้อไมโครพาสมา รักษาไม่ได้ แต่ป้องกันการแพร่ระบาดโดยเผาให้สิ้นซากทันทีที่พบเห็น

๓.๙ การตัดดอก

ดาวเรืองอายุ 50 วัน จะเริ่มตัดดอกขาย

ดอกยอดจะตัดจะเป็นชุดแรก และดอกข้างๆ จะตามมาเป็นชุดๆ ตัดได้ทุกวันเว้นวันต่อเนื่องไปนาน 45-50 วัน

(จนอายุดาวเรืองประมาณ 100-105 วัน)

ดังนั้น จึงต้องมีการใส่ปุ๋ยให้ทุกๆ 10 วัน

๔ สรุป/วิเคราะห์ข้อมูล

การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกดาวเรืองเพื่อตัดดอก
ในพื้นที่ตำบลหนองย่างเสือ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ดังนี้ :

1. ความเหมาะสมของพื้นที่ในการปลูกดาวเรือง

ตำบลหนองย่างเสือมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกดาวเรือง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีแดดจัด และอุณหภูมิที่ไม่สูงเกินไป ซึ่งช่วยให้ดาวเรืองเติบโตได้ดี และให้ดอกที่สวยงาม มีคุณภาพในการตัดขาย

2. ตลาดและความต้องการ

ดาวเรืองเป็นดอกไม้ที่ได้รับความนิยมในการใช้งานในหลายๆ วาระ เช่น งานศพ งานพิธีต่างๆ หรือการประดับตกแต่งบ้าน ดังนั้นการปลูกดาวเรืองเพื่อการค้าในตำบลหนองย่างเสืออาจมีความต้องการจากตลาดในพื้นที่หรือจากตลาดในจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งสามารถทำให้เกษตรกรได้กำไรจากการขายดอกดาวเรือง

3. การผลิตและการดูแลรักษา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปลูกดาวเรืองคือการควบคุมโรคและแมลงที่จะทำให้ลายพืช รวมถึง การจัดการปุ๋ย และน้ำให้เหมาะสม เพื่อให้ดอกมีคุณภาพดี การให้ความรู้และการฝึกอบรมเกษตรกรในด้านการปลูก การดูแลรักษา และการจัดการผลผลิตจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาผลผลิตของดาวเรืองในพื้นที่

4. ความท้าทายทางเศรษฐกิจ

สำหรับเกษตรกรที่ปลูกดาวเรืองเพื่อการค้าในพื้นที่นี้ อาจพบปัญหาด้านการลงทุนในการเตรียมพื้นที่และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เช่น ค่าขนส่งหรือค่าดูแลหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อให้ดอกดาวเรืองมีความสดใหม่สำหรับการขาย

5. แนวทางการพัฒนา

การพัฒนาโครงการการปลูกดาวเรืองในพื้นที่นี้สามารถทำได้โดยการส่งเสริมการปลูกแบบยั่งยืน เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเพาะปลูกหรือการเก็บเกี่ยว เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน

การปลูกดาวเรืองในตำบลหนองย่างเสือจึงมีศักยภาพในการสร้างรายได้สำหรับเกษตรกร แต่ต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการอย่างรอบคอบเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดและรักษาคุณภาพผลผลิตให้ได้

เอกสารอ้างอิง

สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ <https://www.rdi.ku.ac.th/?p=๑๘๕๓๗>

สมเพียร เกษมทรัพย์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะเกษตร ภาควิชาพืชสวน) ๒๕๕๐

ศูนย์วิทยบริการเพื่อการส่งเสริมการเกษตร <https://esc.doae.go.th>

ภาคผนวก

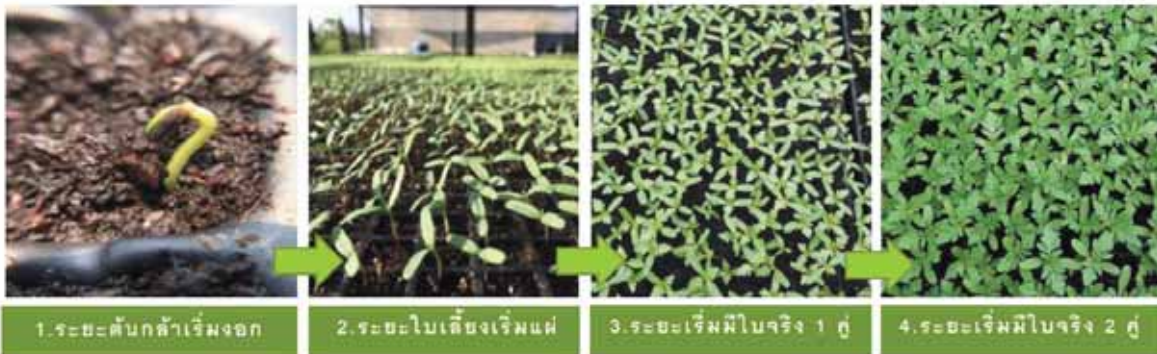
คู่มือปลูกดาวเรืองสำหรับมืออาชีพ เหมาะกับผู้ทำดาวเรืองตัดดอก - aga-agro
<https://share.google/HKWeToHWlgufVzFt๓>

โดยผสม โพแทสเซียม 0.4 ซีซี/น้ำ 1 ลิตร
 หรือ เนทาแวกซิด 1 กรัม/น้ำ 1 ลิตร

โดยใช้วัสดุเพาะให้เต็ม
 และปาดให้เรียบ

โดยนำถาดเปล่ามาวางทับ แล้วกดถาดลงเพื่อให้เกิดหลุม
 หลุมที่กดควรมีขนาดลึกพอดีกับเมล็ด ประมาณ 0.5 ซม.

- ระยะหลังจากเพาะเมล็ด 3-5 วัน
 - รักษาความชื้นโดยการพ่นน้ำ
 - พรางแสง 50%

- ระยะหลังจากเพาะเมล็ด 6-7 วัน
 - นำออกแสงแดดเพื่อป้องกันต้นอืด
 - รักษาความชื้นอยู่เสมอเพื่อไม่ให้วัสดุเพาะแห้งบ้าง
 - ระยะนี้ยังไม่ควรใส่ปุ๋ย

- เริ่มใส่ปุ๋ยทางน้ำ 2-3 ครั้งสัปดาห์
 สูตร 15-0-0 หรือ 20-20-20
 อัตรา 3 กรัม/น้ำ 10 ลิตร
 - ไม่ควรใส่ปุ๋ย 46-0-0 หรือ ยูเรีย
 - ความชื้นควรปล่อยให้ผิวหน้าแห้ง
 แต่ดินไม่เหี่ยว จึงทำการรดน้ำ

- เพิ่มการใส่ปุ๋ย 15-0-0
 หรือ 20-20-20 อัตรา 6 กรัม
 ต่อ/น้ำ 10 ลิตร
 - ความชื้นควรปล่อยให้ผิวหน้าแห้ง
 แต่ดินไม่เหี่ยว จึงทำการรดน้ำ

มาร์คจุดหลุมและระยะห่างของต้นดาวเรือง

ชุดหลุมและใส่ยาป้องกันหลุม ไคโนฟิฟูแรน อัตราส่วน 2 กรัม/หลุม
 เพื่อป้องกันแมลงปากดูด เหนียวไฟและแมลงหริ่งขาว

1. ชุดหลุมเตรียมปลูก

ควรย้ายต้นกล้าที่มีอายุไม่เกิน 20 วัน หรือดูจากใบจริง 2-3 คู่ใบ ก่อนทำการย้ายปลูก
ไม่ควรย้ายต้นกล้าที่มีอายุมากเกินไปเพราะระบบรากจะแผ่กระจายได้ช้า ทำให้ต้นชะงักการเจริญเติบโตไปชั่วขณะ

2. ย้ายปลูก

- ให้น้ำสม่ำเสมอจนต้นฟื้นตัว ประมาณ 1 สัปดาห์
- รักษาความชื้นในดินให้เหมาะสม ไม่แฉะจนต้นเหี่ยว และไม่แฉะนานเกินไป
(หากดินขาดความชื้นจะทำให้ใบเมองพริกเหี่ยวได้ โรคเน่า รสชาติได้จืด และหากดินมีน้ำขังหรือแฉะจนเกินไปก็จะทำให้เกิดโรคได้ง่าย)

ควรให้น้ำก่อนย้าย 3 โมง
จะช่วยลดการเกิดโรคจากเชื้อราทางใบและทางดิน

การให้น้ำ

ช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การย้ายปลูกคือช่วงเย็น(แดดไม่แรง)
เพื่อช่วยลดการสูญเสียน้ำของต้นกล้า จะส่งผลให้ต้นกล้ามีการตั้งตัวได้ดี
หลังการย้ายปลูกในช่วง 7 วันแรก ควรให้น้ำ 2 ครั้ง เช้า-บ่าย ให้ชุ่ม

การย้ายปลูกควรระวังจะต้องปลูกให้ลึกถึงระดับดินตรงข้อใบเลี้ยง
หากปลูกตื้นจะทำให้ต้นหักล้มง่าย ควรทำหลุมเพื่อกักเก็บน้ำ
และความชื้นในระยะแรกที่ย้ายปลูก

3. ช่วงเวลาการย้ายปลูก

- ติดตั้งแถบขาวจำนวน 80-100 แถบ/ 1 ไร่
- แถบสีขาว ใช้ตรวจวัดปริมาณแสงที่พืช
- แถบสีเหลืองเป็นตรวจหาหนอนชอนใบและแมลงหัวขาว

การใช้แถบขาวเป็นแนวทางการป้องกันและตรวจเช็คปริมาณของแมลง เพื่อเลือกใช้วิธีการป้องกันที่เหมาะสมและสามารถลดปริมาณแมลงลงได้ระดับหนึ่ง

การใช้แถบขาว

- ช่วยให้ดาวเรืองแตกกอใหม่ออกมาได้มากขึ้น
- ทำให้ต้นดาวเรืองสามารถหาอาหารได้มากขึ้น
- ทำให้การเจริญเติบโตจะมากขึ้นตามไปด้วย

ควรกลบโคนอย่างน้อย 2 ครั้ง ในช่วงหลังเด็ดยอดและก่อนออกดอก โดยทำการกลบโคนให้ดินชิดกับใบจริงคู่ล่างสุด

การกลบโคน

ธาตุหลักหลังย้ายปลูก รวมวันเพาะเมล็ด	25 วัน	35 วัน	45 วัน	60 วัน	75 วัน	90 วัน	105 วัน
ขนาดต้นดาวเรือง	ขนาดต้นเล็ก	ขนาดต้นเล็ก	ขนาดต้นเล็ก 2 ช่วงพัฒนาการ และการเจริญเติบโต	ขนาดต้นเล็ก	ขนาดต้นเล็ก	ขนาดต้นเล็ก	ขนาดต้นเล็ก
ปุ๋ย	25-7-7	15-15-15	15-15-15 + 14-14-21	14-14-21	14-14-21	15-15-15 + 14-14-21	15-15-15 + 14-14-21
ปุ๋ยเคมี/ปุ๋ยอินทรีย์ / พุ๋ยคอก	30-20-10+TE	20-20-20+TE หรือ 21-21-21+TE	10-52-17+TE	9-30-32+TE			
ธาตุอาหารรอง / พุ๋ยคอก	Ca+8,Mg,20,30						
สารชีวภัณฑ์	สารชีวภัณฑ์			สารชีวภัณฑ์ (วัน)			
หมายเหตุ	ระยะปลูกระยะนี้ เพาะในไร่ และปลูกลงในหลุม ระยะปลูกในระยะนี้ และระยะปลูกในระยะนี้			ระยะปลูกระยะนี้ เพาะในไร่ และปลูกลงในหลุม ระยะปลูกในระยะนี้		ระยะปลูกระยะนี้ เพาะในไร่ และปลูกลงในหลุม ระยะปลูกในระยะนี้	

ที่ปรึกษา

นายสุชาติ อ่อนดำ

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ ๑
จังหวัดชัยนาท

คณะผู้จัดทำ

1. นายวินัย นาคปาน
2. นางสาวจริญญา สมบัติทิพย์
3. นางสาวพรรณิ ไยมณี
4. นางปรีชา จีราพันธ์
5. นายศราวุธ ถิ่นสุข
6. นายธวัชชัย เลื่อนยัง

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

